

MIRŐL ÍRNAK?

NYITOTTSÁG – DE MIRE?

SZILÁGYI VILMOS: A NEMEK VISZONYÁNAK JÖVŐJE.
EGYENRANGÚSÁG, NYITOTTSÁG, ÖNMEGVALÓSÍTÁS

Úgy tűnik, hogy a csapból is a nemiség folyik. A fogyasztói cikkek – legyen az kozmetikai termék vagy pletykalap – értékesítésének eltüntethetetlen kelléke a női test. Áruházak pénztáraitban cigaretták, rágók, édességek mellé kitett óvszeres dobozokat láthatunk. Azt gondolni, hol vagyunk már a Bodrogi Gyula főszereplésével elhíresült „kotonos kabarétól”. Számos önségítő kézikönyv igazítja útba a párkapcsolatukért tenni akaró fiatalokat és idősebbeket, a PAX Televízió jóvoltából felvételtől Lux Elvira ismételtén arról beszél, hogy a férfiaknak a „rombusz-alak fölött pár árva szórszál” helyett milyen képük kellene legyen a női test és egyáltalán a nők működéséről. Vagyis mennyiségét tekintve rengeteg, minőségét tekintve nagyon változatos ingerek, információk zúdulnak ránk a szexualitáshoz kapcsolódóan. A magyar lakosság körében ezzel együtt nagyon alacsony a szexuális kultúráltság foka, a különböző szexuális diszfunkciók szinte népbetegségnek számítanak, mindeközben a népesség fogy, az abortuszok száma pedig egyre nő.

Szilágyi Vilmost a segítő szakmákban dolgozók és a párválasztás, szexualitás terén segítséget kereső laikusok évtizedek óta ismerhetik. A hetvenes évek óta rendszeresen publikál e témákban, számos könyve, cikke jelent meg, és ma már az internet segítségével elektronikus formában olvasható anyagokat is közlése. Új könyvét, *A nemek viszonyának jövője* c. munkát idén jelentette meg a Háttér Kiadó. A szerző a férfi–női viszonyok, szerepek változásait, a házasság, család, pszichoszexuális fejlődés és ehhez kapcsolódóan az élethosszig tartó belső növekedés nagy témáit járja körbe. A történelmi távlatokba nyúló visszatekintés és a szakterület irodalmának átfogó ismerete teszi a könyvet széles látókörűvé, ugyanakkor a szerző a fenti témákról szólva saját gondolatmenetét járja be, és nyíltan állást foglal saját meggyőződésének megfelelően. Az az alapvető szakmai gondolkodásmód, amely mellett Szilágyi nyíltan kiáll, az a nevelés és a pszichoszociális környezet szerepének hangsúlyozása a szexuális viselkedés alakulásában. A német Haerberle professzorhoz hasonlóan Szilágyi is meg van győződve arról, hogy a történelem folyamán a közgondolkodásban, s ennek talaján még a tudományos gondolkodásban is nagyobb szerepet tulajdonítottak / tulajdonítanak a férfiak és nők biológiai különbségének, mint amekkora szerepe annak valójában van. Szerintük a nemi szerepviselkedés döntően a kultúra által meghatározott. Noha az embernek is vannak ösztönei, ezek jóval kevésbé irányítják olyan merev, meghatározott pályán a szexuális viselkedését, mint az állatokét, sokkal kevésbé meghatározók, mint ahogy azt a századfordulón Freud gondolta. Ennek a gondolatmenetnek nagy előnyei vannak, ugyanakkor pár olyan kényes pontja is, amelyet nehezen felvállalhatónak érezhet sok olvasó.

Ha elfogadjuk Szilágyi álláspontját, vagyis igaznak tartjuk azt, hogy elsősorban a társadalmi–kulturális közeg határozza meg, hogy a bennük felnövekvő és élő férfiak és nők milyen módon élnek meg nemiségüket, milyen pályát futnak be a hivatásukban, saját családjukban, milyen tartós és milyen mélységű intim kapcsolatra képesek, akkor nagy távlatok nyílnak a szexuális nevelés előtt. Mivel a társadalmi meghatározottság egyben azt is kijelenti, hogy ezek a szerepek, készségek, visel-

kedésminták alakíthatóak, formálhatóak, tanulás útján elsajátíthatók. Szilágyi Vilmos ennek megfelelően évtizedek óta szorgalmazza a minél szélesebb körű szexuális edukációt, amely igen szórványosan és felemás módon valósult meg eddig hazánkban. Mint a Buda Béla által írt Utószóából is kiderül, a szexuális nevelés nem feltétlenül áll meg a fiataloknak szánt, iskolai tantervbe beépített ismeretátadásnál, nevelésnél (ez utóbbinál ne feledjük, hogy a pedagógusok nemcsak a direkt információátadással befolyásolják a felnövekvő nemzedékeket, hanem egész magatartásuk modellértékkel bír többek között a saját nemnek megfelelő viselkedésminták közvetítésében). Buda megemlíti, ahhoz, hogy a magyar lakosság lelki egészségének állapota javuljon, a fiatalokban elmaradt szexuális nevelést felnőttkorban pótolni kell. Az ösztönökkel szemben a nevelést hangsúlyozó felfogásmód szerint változni, fejlődni, növekedni sosem késő. Szilágyi Vilmos ennek megfelelően minden olvasóját arra biztatja, hogy tegyen aktívan azért, hogy megvalósítsa saját vágyait, igényeit, többek között a szerelem, a szexualitás terén is. Ennek egyik legjobb terepe maga a házasság, amelyet évtizedek óta temetnek. Szilágyi könyve jelentős részében a mellett sorakoztat fel érveket, hogy ahhoz, hogy egy párkapcsolat évtizedeken keresztül működjön, és a benne élők fejlődjenek, az kell, hogy radikálisan átgondoljuk azokat a hagyományokat, amelyeket a nyugati, patriarchális gondolkodásmód a házasság elengedhetetlen tartozékainak gondol. Így Szilágyi megkérdőjelezi a romantikus szerelemre épített házasság – mint 200 éve dívó ideál – létjogosultságát, helyette az önismeretre, a társ és a közös élet reális megismerésére alapozott kapcsolatot hangsúlyozza. Gyakran kissé elnagyolt formában említi „zárt kapcsolatként” a hagyományos házasságot, olyan sztereotípiákkal, amelyek azt egyáltalán nem feltétlenül jellemzik. Ezzel állítja szembe a „nyitott kapcsolatot”, amelyet kétségkívül idealizál. Ez egymással mindent megbeszélő érett emberek olyan szövetségét jelentené, amelyben mindkét fél önmegvalósítási törekvései többé-kevésbé megvalósulnak, még ha az külső partner(ek) személyében is ölt testet időnként. Szilágyi nyíltan egyházellenes kijelentései feltehetően sok – egyébként nyitott – hívó érdeklődését lelohasztják. Ugyanakkor a szerzőnek kétségkívül nagy érdemei vannak a tekintetben, hogy az emberek tisztában legyenek szexuális jogaikkal, és megismerjenek egy alternatívát nemi szerepeik kibontakoztatására.

Tamács Rózsa

ÉLETBÖLCSESSÉGEK

A világ legélvezetesebb játéka a szeretkezés. De soha ne felejtjük el, hogy a nő és a férfi nem közönséges játékszer.

Szeleczky Arnold

A házasság az örömök középiskolája, s a lemondások egyeteme.

Friedrich Dürrenmatt

A házasság olyan, mintha aláírnánk egy 365 oldalas szerződést anélkül, hogy tudnánk, mi áll benne.

Mick Jagger